

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN
VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over dierenwelzijn
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting:

De huidige Dierenwelzijnswet dateert van 1986. Doorheen de jaren werden heel wat wijzigingen aan de oorspronkelijke tekst aangebracht om de wet aan te passen aan de veranderende inzichten en verwachtingen op het vlak van dierenwelzijn, met als gevolg dat de Dierenwelzijnswet geen volledig samenhangend kader meer vormt. Door middel van voorliggend ontwerp van decreet wordt gezorgd voor een samenhangend en sluitend regelgevend kader voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Dierenwelzijn

Huidig ontwerpdecreet betreft een uitvoering van het Regeerakkoord en tevens van operationele doelstelling 1 van de beleidsnota Dierenwelzijn, nl. "Uitwerken van een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn". Er wordt een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn ter goedkeuring voorgelegd om de huidige Dierenwelzijnswet, die dateert van 1986, aan te passen aan de veranderende inzichten en verwachtingen op het vlak van dierenwelzijn. Deze Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn creëert een sluitend en robuust regelgevend kader voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid. Hierbij wordt erover gewaakt om een samenhangend geheel te creëren dat voldoende houvast biedt voor toekomstige initiatieven.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies met nr. 2023/157 werd geformuleerd op 3 mei 2023.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 24 april 2023.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 31 mei 2023.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, werd ontvangen op 21 juni 2023.

Op de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 werd voorliggend voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd (VR 2023 1407 DOC.0779), met het oog op het bekomen van de adviezen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

Op 12 september 2023 verleende de VTC zijn advies (advies met nr. 2023/112) over voorliggend voorontwerp van decreet. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, voor zover daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de memorie van toelichting;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen;
- bewaartermijnen specifiek vermelden;
- artikel 64 m.b.t. de rechten van betrokkenen herschrijven;
- de transparantiemaatregelen uitwerken.

De opmerkingen van de VTC werden verwerkt. Onder punt I.B van de memorie is een omstandige toelichting opgenomen van de voornaamste bemerkingen, telkens met opname van een repliek of het gevolg dat eraan werd gegeven.

Het advies van de GBA van 29 september 2023 verwijst naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023. Dit advies geeft geen aanleiding tot verdere aanpassingen van het principieel goedgekeurde voorontwerp van decreet.

Overige aanpassingen:

- In artikel 3: toevoeging definitie “algemene verordening gegevensbescherming”;
- In artikel 8, §2: toevoeging van “de opvangcentra voor uitheemse wilde dieren in nood”; in oplijsting van actoren die dieren die niet voorkomen op de positieve lijsten, alsnog mogen houden;
- In artikel 27: toevoeging van een bijkomende uitzondering op het algemeen verbod op dierenmarkten, zijnde “markten die ten hoogste acht keer per jaar worden georganiseerd” en schrapping van delegatie aan de Vlaamse Regering om bijkomende uitzonderingen te bepalen;
- In artikel 39,§3: opname van een bijkomende uitzondering op het verbod op thuisvlachten van schapen, geiten en varkens, zijnde door personen die in het bezit zijn van een getuigschrift van vakbekwaamheid afgeleverd door het departement én over een verdovingsinstrument beschikken, waarbij bepaald werd dat deze paragraaf in werking treedt op datum van inwerkingtreding van huidig decreet, met uitzondering van diegenen die zich beroepen op deze bijkomende uitzondering die de tijd krijgen tot 1 januari 2026 om het getuigschrift van vakbekwaamheid te behalen (cf. artikel 84, 6°). Tevens werd de uitzondering op het thuisvlachten voor kreuple dieren die niet geschikt zijn voor transport naar het slachthuis, geschrapt;
- In artikel 61, §3, 4°: vervanging van de woorden “de Vlaamse dierenwelzijnsprijs” door de woorden “de Vlaamse dierenwelzijnsprizen”, waarbij aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid wordt geboden de nadere regels hiervoor te voorzien;
- In artikel 63, §1: opname dat dierenartsen met opdracht tevens vaststellingen kunnen doen met audiovisuele middelen en dit zonder afbreuk te doen aan de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens (cf. artikel 62, §3, waarbij eenzelfde bevoegdheid ook reeds geldt in hoofde van de in dat artikel vermelde bevoegde overheidspersonen).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De bescherming van het dierenwelzijn is sinds de Zesde Staatshervorming een gewestelijke aangelegenheid. Daar waar de federale overheid voordien bevoegd was voor het dierenwelzijn zijn het momenteel de gewesten die ieder voor hun grondgebied het beleid voor het dierenwelzijn moeten uitstippelen én controleren. Dit wil zeggen dat de gewesten sinds 1 juli 2014 bevoegd zijn zowel voor het vaststellen van regels met betrekking tot het dierenwelzijn als bevoegd zijn voor de controle ervan. Het begrip ‘dierenwelzijn’ is blijkens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet op de Zesde Staatshervorming zeer ruim en betreft de aangelegenheden geregeld door of krachtens de Dierenwelzijnswet.¹

De huidige Dierenwelzijnswet dateert van 1986.² De Dierenwelzijnswet en haar uitvoeringsbesluiten regelden tot 2014 voor de drie gewesten op uniforme wijze het beleid inzake dierenwelzijn. Doorheen de jaren werden heel wat wijzigingen aan de oorspronkelijke tekst aangebracht zowel door de federale overheid tot 2014 als door de gewesten sinds 2014, aan de veranderende inzichten en verwachtingen op het vlak van dierenwelzijn. Als gevolg daarvan vormt de Dierenwelzijnswet geen volledig samenhangend kader meer. Voorliggend ontwerp van decreet zorgt voor een samenhangend en sluitend regelgevend kader voor alle segmenten van het Vlaams dierenwelzijnsbeleid, van de landbouwhuisdieren, tot de gezelschapsdieren, de proefdieren, de dierentuindieren en de exotische dieren. Dit is het resultaat van een evaluatie ten gronde van de huidige Dierenwelzijnswet en een bevraging van de stakeholders.

De Dierenwelzijnswet betreft een wetgeving gericht op de bescherming én het welzijn van dieren als voelende wezens. Dit basisgegeven wordt benadrukt en versterkt in huidige Codex. Dieren hebben omwille van hun vermogen om te lijden en te voelen een bijzonder statuut, dat afwijkt van voorwerpen, en genieten een bijzondere bescherming, die in de Codex gewaarborgd wordt. De vele wetenschappelijke inzichten hebben er in elk geval toe geleid dat dieren de status van voorwerp ontgroeid zijn. Om het in de woorden van Jeremy Bentham, Engels filosoof en jurist uit de 18^e eeuw, te zeggen: *“The question is not, Can they reason nor, Can they talk? But, Can they suffer? Why should the law refuse its protection to any sensitive being?”*

De Dierenwelzijnswet is federaal uitgewerkt geweest als een kaderwet die uitgevoerd wordt door uitvoeringsbesluiten. Deze filosofie werd behouden bij de Codex. Dat houdt in dat de algemene lijnen in de Codex staan en de details van de dierenwelzijnsregels in besluiten worden opgenomen.

De indeling van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn ziet er als volgt uit:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Hoofdstuk 2. Het houden van dieren

Afdeling 1. Algemene beginselen

Onderafdeling 1. Dieren die gehouden mogen worden

Onderafdeling 2. Voorwaarden met betrekking tot het houden van dieren

Onderafdeling 3. Identificatie en registratie van honden en katten

Onderafdeling 4. Zwervende, verloren en achtergelaten dieren

Onderafdeling 5. Fokkerij van honden en katten

Afdeling 2. Dieren gehouden door professionelen

Afdeling 3. Het gebruik van dieren

¹ MvT, Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1, 153.

² Wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’, B.S. 3 december 1986.

Hoofdstuk 3. De handel in dieren
Hoofdstuk 4. Vervoer van dieren
Hoofdstuk 5. Invoer en doorvoer van dieren
Hoofdstuk 6. Doden van dieren
Hoofdstuk 7. Ingrepen op dieren
Hoofdstuk 8. Dieronvriendelijke producten
Hoofdstuk 9. Dierproeven
Hoofdstuk 10. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn
Hoofdstuk 11. Vlaams Dierenwelzijnsfonds
Hoofdstuk 12. Controle, handhaving en bestraffing
Hoofdstuk 13. Bepalingen over de verwerking van persoonsgegevens
Hoofdstuk 13. Wijzigingsbepalingen
Hoofdstuk 14. Slotbepalingen

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie de toelichting bij de artikelen in de memorie van toelichting horend bij dit voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT:

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft zowel een directe als een indirecte weerslag op de uitgaven van de begroting van het Vlaams Gewest, hetgeen zal opvangen worden binnen de beschikbare kredieten.

Ten opzichte van de Dierenwelzijnswet voert het ontwerpdecreet o.a. nieuwe verbodsbepalingen en verplichtingen in en voert nieuwe categorieën in die onderworpen worden aan een erkenningsplicht (zie hierna onder punt B). De eigenlijke budgettaire impact hiervan is voor een deel indirect, in die zin dat ze pas in functie van uitvoeringsreglementering zal ontstaan en dus ook pas naar aanleiding van de nadere regels in de uitvoeringsreglementering in detail zal kunnen becijferd worden. Voor zover de budgettaire impact direct is, bv. bijkomende verbodsbepalingen die samen met de inwerkingtreding van het decreet in werking treden, en dus m.a.w. bijkomende inkomsten op basis van door de overtredingen hiervan ontvangen geldboetes, kan de begroting niet in detail becijferd worden aangezien er met te veel variabele parameters en voorafnames dient rekening gehouden te worden.

De artikelen 62 tot en met 74 hebben een impact op de inkomsten van de begroting van het Vlaams Gewest. Daar waar op heden de dossiers waarbij een voorstel tot minnelijke schikking bij gebreke aan vrijwillige betaling door de overtreeders, worden toegezonden aan de Procureur des Konings (cf. artikel 41bis Dierenwelzijnswet), zullen deze administratieve boetes na inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp van decreet via gedwongen tenuitvoerlegging ingevorderd worden (cf artikel 72 t.e.m. 74). De begunstigde van de geldboetes in kwestie zal dan het Dierenwelzijnsfonds zijn in plaats van de federale overheidsdienst justitie. Een precieze begroting kan op heden niet gemaakt worden en zal eveneens afhankelijk zijn van de meerkost die de gedwongen tenuitvoerlegging met zich meebrengt.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft een weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

Aanrekening van de ontvangsten in uitvoering van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn zal gebeuren op het Dierenwelzijnsfonds, en meer bepaald op ontvangstenartikel QB0-9QFDTMB-OW. De gerelateerde uitgaven worden eveneens aangerekend op de middelen van het Dierenwelzijnsfonds, meer bepaald op uitgavenartikel QB0-1QFD4MB-WT voor werkings- en investeringsuitgaven en uitgavenartikel QB0-1QFD4MB-LO voor personeelsuitgaven.

Beschikbaar bedrag voor vastlegging op heden in het fonds bedraagt 3.844.029,76 euro. In 2021 respectievelijk 2022 bedroeg de jaarlijkse ontvangst in het fonds 729.669,95 euro respectievelijk 786.962,75 euro.

a) Algemene toelichting:

a.1. De volgende artikelen brengen –al dan niet na een overgangstermijn dan wel nadere door de Vlaamse Regering te bepalen regels- nieuwe en dus bijkomende controle-, handavings- en sanctioneringsverplichtingen (met inbegrip van de hieraan gekoppelde werklust voor de administratieve afhandeling ervan), met zich mee, in hoofdzaak:

- Verbod op wildvangst (artikel 9);
- Verplichting tot permanente beschutting voor weidedieren (artikel 10, §3 iuncto artikel 84, 2°);
- Verbod op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van eender welke invasieve methode die ertoe leidt dat hypertrofie van de vetcellen in de lever opzettelijk veroorzaakt wordt (artikel 12, tweede lid);
- Verplichting in hoofde van gemeenten om een samenwerking aan te gaan met een dierenasiel waaraan de zwervende, verloren of achtergelaten dieren rechtstreeks kunnen toevertrouwd worden door hen die de dieren hebben opgevangen (artikel 15, §2);
- Verbod tot het uitbaten van een erkende inrichting als er een gerechtelijke sluiting opgelegd werd (artikel 17, §6);
- Verbod op nieuwe dolfinaria en bijkomende voorwaarden voor het bestaand dolfinarium (artikel 21);
- Uitdoofbeleid voor kooien voor legkippenhouderij en opfokbedrijven (artikel 22 iuncto artikel 84, 4°);
- Verbod op de verhandeling van dieren op de openbare weg of op markten, met uitzondering van a) jaarmarkten, b) beurzen, c) tentoonstellingen, en d) markten die ten hoogste acht keer per jaar worden georganiseerd. (artikel 27 iuncto artikel 84, 5°);
- Verbod op het afstaan van dieren ten kosteloze of bezwarende titel aan personen minder dan 18 jaar (in plaats van minder dan 16 jaar) zonder toelating van een ouder of voogd (artikel 30, eerste lid, 5°);
- Delegatie aan de Vlaamse Regering tot het laten inwerking treden van een verbod op het doden van eendagshaantjes van zodra door haar bepaald wordt dat geslachtsbepaling in het ei haalbaar is voor dag 12 na incubatie (artikel 37);
- Verbod op het doden van muizen en ratten door middel van lijmvallen + door middel van een onbedwelmd verdrinking (artikel 38 iuncto artikel 84, 1°);
- Verbod op thuisvlachten van grote landbouwhuisdieren, tenzij door landbouwers en door particulieren die in het bezit zijn van een getuigschrift van vakbekwaamheid en over een verdovingsinstrument beschikken (artikel 39, §3 iuncto artikel 84, 6°);
- Verplichting tot beschikking van cameratoezicht in slachthuizen (artikel 40 iuncto artikel 84, 1°);

- Delegatie aan de Vlaamse Regering om de handel en het gebruik van dieronvriendelijke producten te verbieden (artikel 45);
- Invoering van bevoegdheid om een PV op te stellen voor overtredingen op de Europese Transportverordening die zijn vastgesteld door officiële controle-instanties in het buitenland maar begaan in het Vlaamse Gewest (artikel 62, §4);
- Invoering van mogelijkheid om zelfstandige dierenartsen aan te stellen voor controles in landbouwbedrijven, verzamelcentra voor landbouwbedrijven en handelaarsstallen (artikel 63).

a.2. De volgende artikelen brengen –al dan niet na een overgangstermijn dan wel nadere door de Vlaamse Regering te bepalen regels- nieuwe en dus bijkomende administratieve verplichtingen met zich mee in het kader van dossierbehandeling, in hoofdzaak:

- Erkenningsplicht van verenigingen betrokken bij de fokkerij en het bijhouden van databanken/registers in het kader van de fokkerij (artikel 16);
- Erkenningsplicht voor opvangcentra voor uitheemse wilde dieren in nood (artikel 17 iuncto artikel 77, 1° en 84, 1°) + invoering van rechtsgrond voor subsidiering van deze inrichtingen (artikel 19 iuncto artikel 78 en 84, 1°);
- Invoering van rechtsgrond voor het toekennen van subsidies in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (artikel 23);
- Invoering van verplichting tot betaling van een retributie n.a.v. de erkenningsaanvraag van de gebruikers, fokkers en leveranciers van proefdieren (artikel 47, §1);
- Toevoeging aan de uitgavenzijde van het Dierenwelzijnsfonds dat de inkomsten van het Fonds gebruikt mogen worden voor het verlenen van subsidies bestemd voor de uitvoering van maatregelen met een gunstig effect op het dierenwelzijn (artikel 61, §3, 8°);
- Mogelijkheid om een alternatieve sanctie op te leggen, wat de organisatie van de bewuste alternatieve sancties met zich meebrengt, zoals taakstraffen (artikel 69, §3);
- Gedwongen tenuitvoerlegging van de administratieve geldboetes bij gebreke aan betaling (artikel 72 t.e.m. 74).

a.3. Er wordt voorgesteld om voor deze bijkomende werklust 8 VTE aan te stellen met het volgend profiel:

- 2 dierenartsen (= niv A1) + 2 controleurs (= niv B1);
- 2 beleidsmedewerkers (= niv A1);
- 2 administratief medewerkers (= niv B1)

b) Budgettaire weerslag:

De weerslag op het personeelsbudget wordt als volgt begroot:

Personeelskost – 8 extra VTE				
Graad	Eenheidskost	Aantal	Totale kost	
A111	€ 78.191,00	4	€ 312.764,00	2 inspecteurs/2 beleidsmensen
B1	€ 57.110,00	4	€ 228.440,00	2 controleurs/2 administratieve medewerkers
TOTAAL			€ 541.204,00	

Hiernaast wordt er een werkingskost in rekening gebracht van het betrokken personeel: met name, 8.725 € per persoon => in totaal een bedrag van 69.800 euro.

Deze uitgaven worden alle aangerekend op het Dierenwelzijnsfonds, meer bepaald op uitgavenartikel QB0-1QFD4MB-WT voor de werkingskosten en uitgavenartikel QB0-1QFD4MB-LO voor de personeelsuitgaven.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, werd ontvangen op 21 juni 2023.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft een weerslag op lokale en provinciale besturen. Meer bepaald wordt het overeenkomstig artikel 27 verboden om nog dieren te verhandelen op de openbare weg of op markten, met uitzondering van jaarmarkten, beurzen, tentoonstellingen en markten die ten hoogste acht keer per jaar worden georganiseerd. Voor honden en katten gelden deze uitzondering evenwel niet. Dit verbod treedt overeenkomstig artikel 84,5°, pas in werking op datum van 1 januari 2026. Tot aan die datum blijft het bestaande verbod zoals van toepassing op honden en katten (cf. artikel 12, eerste lid, Dierenwelzijnswet) van kracht.

4. VERDER TRAJECT

Het bijgaande voorontwerp van decreet zal na goedkeuring voor advies voorgelegd worden aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerp van Vlaamse Codex Dierenwelzijn en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

